

Фалендиш О.В.

студент;

Аніпко Н. П.

кандидат географічних наук, доцент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

НІЧНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК НОВИЙ ВИД ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Останніми роками постійно зростає конкуренція у боротьбі за потенційного клієнта, тому екскурсводам доводиться постійно винаходити щось нове та незвичне, щоб зацікавити туриста. Одним з таких, що є цікавим та новим для туриста явищем, стали нічні екскурсії. Вони стають популярними й затребуваними протягом цілого року. З кожним роком все більшої популярності набирає міжнародна акція «Ніч музеїв». Основною метою цієї акції є показати ресурси, можливості та потенціал сучасних музеїв, залучити до відвідування музеїв молодь тощо [Otrokh N., 2013].

Основна ознака будь-якої екскурсії – високий ступінь наочності. У нічних екскурсіях досягається найбільша наочність, оскільки саме в цей час доби активізуються всі органи чуття людини. У нічний час місто набуває абсолютно іншого вигляду, тим самим приваблюючи багатьох туристів. Тому ніч – це досить вигідний для туриста час, щоб помандрувати різними містами світу [Rutynskyi M., 2008].

У процесі дослідження використовувалися науково-методологічні розробки українських та зарубіжних науковців. Зокрема, найбільший вклад у дослідження впровадження та оцінки інновацій у туристичній галузі зробили Т. Ельфська, Р. Маньковська, Ф. Шандор, М. Кляп, В. Маліков, Н. Острох й інші автори.

Метою дослідження є ознайомлення зі сутністю та особливостями нічних екскурсій в світі та Україні, дослідження акції «Ніч музеїв», виявлення сучасного стану нічних екскурсій у світі та Україні.

Шандор Ф.Ф. визначає нічний туризм як сучасний різновид туризму за терміном поїздки. Проте, на нашу думку, нічна екскурсія може бути також представлена як тематична комбінована. *Нічний туризм* – це такий вид туризму, коли суб'єкт туризму – турист, обирає терміном своєї поїздки ніч та вечір як частину доби.

Нічні екскурсії – різноманітні екскурсійні програми розважального та освітнього характеру, які проводяться в вечірній або нічний час, після заходу сонця [Shandor F., 2013].

На основі аналізу результатів досліджень інших авторів, нами запропонована класифікація нічних екскурсій за видами (рис. 1).

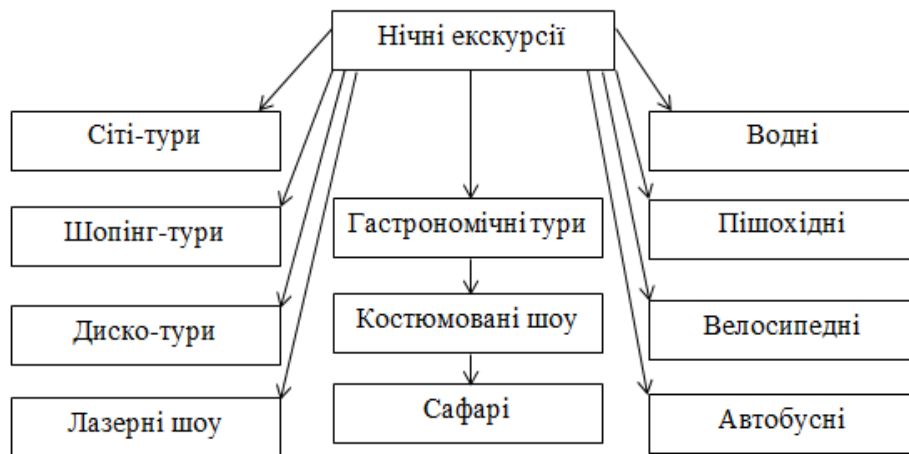

Рис. 1. Види нічних екскурсій

Оглядові екскурсії містами є найпоширенішим видом нічних екскурсій. Сьогодні вони проводяться в усіх великих туристичних центрах.

Відмінністю нічних екскурсій від денних є текстовий супровід екскурсовода. Зі всіх історичних подій для нічних розповідей складається підбірка з найбільш захоплюючими та містичними. Досить часто історичні факти майже повністю замінюється легендами та міфами.

Одними з найпопулярніших міст світу для нічних екскурсій є Лондон, Париж, Прага, Москва. В топ-10 найцікавіших нічних екскурсій входять: «Привиди Единбурга», в Великій Британії, «Нічний Париж», в Франції, «Нічне життя Мадрида», в Іспанії, «Містичний Київ», в Україні, «Кладовище в Лімі», в Перу тощо.

Сьогодні такі екскурсії проводяться майже в кожному туристичному місті України, а особливо популярними вони є в Києві, Львові, Одесі тощо. Однією із найпопулярніших є нічна екскурсія Старим містом у м. Луцьк «Із привидом – по історію, романтику і містику». У Львові найпопулярнішою є екскурсією «Нічна варта». У м. Чернівці – нічна екскурсія «Вуличками нічних Czernowitz». В Києві в рамках проекту «Kyiv Night Tour» створюються унікальні та оригінальні нічні екскурсії.

«Ніч музеїв» – міжнародна акція, яка дозволяє оглянути музейні експозиції вночі. Мета акції – показати ресурси, можливості та потенціал сучасних музеїв, залучити до відвідування музеїв молодь. [Otrokh N., 2013].

«Ніч музеїв» вперше була проведена у Берліні в 1997 році. Вдруге – у 1999 році за ініціативою Міністерства культури і комунікацій Франції під назвою «Весна музеїв». У 2001 році в цій акції прийняли участь вже музеї 39 країн Європи та Америки. У 2005 році в акції взяли участь 750 музеїв Франції та 500 музеїв з інших європейських країн. Їх відвідали понад 150 тис. осіб. У 2016 році тематичні події та заходи до цього дня провели понад 35 тис. музеїв з 145 країн світу [4].

Серед найпопулярніших європейських фестивалів, які відбуваються під час акції «Ніч музеїв», можна відмітити наступні [Malikov V., 2015].

1) *Lange Nacht der Museen в Берліні*. Більше ніж 70 музеїв Берліна беруть участь в акції, де відвідувачі не тільки можуть помилуватися експонатами, а ще й стати частиною спеціальної програми дійств.

2) *La Nuit des Musées у Парижі*. Понад 150 найкращих музеїв Франції безкоштовно запрошуюють відвідувачів протягом однієї ночі, знайомлять гостей з музейними колекціями за допомогою вистав та ігор.

3) *Noc Muzeów в Варшаві*. В акції беруть участь більше 80 музеїв та проводиться більше 200 заходів, таких як виставки, лекції, концерти і т. д. [6].

Українські музеї вперше масово долучились до всесвітньої акції в 2008 році. Тоді, вперше відкрили свої двері для нічних відвідувачів музеї Києва, Львова, Одеси. У 2013 році Ніч музеїв пройшла уже в 15 містах України. Про те, що такі акції подобаються туристам в Україні, свідчить той факт, що у 2016 році в Києві вечірні та нічні екскурсії відвідали понад 12 тисяч осіб. У Львові організатори прийняли 30 тисяч гостей. Сьогодні в Україні понад 70 музеїв беруть участь в акції «Ніч музеїв». Половина з них проводить нічні екскурсії цілорічно. Порівняно з європейськими музеями, в Україні сталого формату таких подій ще нема, вхід у більшість музеїв вільний. Музеї працюють довше з власної ініціативи, запрошені артисти – часто без гонорару.

Серед позитивних аспектів проведення нічних екскурсій можна виділити: тактильне сприйняття міста, підв'язка різноманітних видів мистецтва, крім цього спостерігається сконцентрованість туристів саме на об'єктах відвідування, активізація всіх сфер людського сприйняття і трансформація внутрішніх психоемоційних станів учасників дії [Mankovska R., 2013].

Серед основних проблем в організації та проведенні нічних екскурсій можна виділити страх підведення партнерами, упередженість жителів міста, низький професіоналізм екскурсоводів, недостатній рівень туристичної інфраструктури тощо. Сьогодні однією з головних негативних особливостей нічних екскурсій є сезонність: головний потік туристів припадає на літній період.

Нічне життя міста є не менш цікавим для туриста, ніж денне. Іноді, нічна подорож може розповісти навіть більше про місто. Для багатьох людей, які зайняті роботою в денний час, ніч стає їх основним періодом для відпочинку. Тому з кожним роком збільшується кількість нічних екскурсій та учасників акції «Ніч музеїв». В Україні цей процес теж набирає обертів.

Список використаних джерел:

1. Отрох Н. Інноватика у музейній педагогіці / Н. Отрох // Педагогічні науки. –2013. – Вип. 118. – С. 173-181.
2. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство: Навчальний посібник. – Київ: Знання, 2008. – 428 с.
3. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підручник / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 334 с.
4. Маліков В. Взаємодія між музеєм і відвідувачем: британський досвід для розвитку музейної справи в Україні / В. Маліков // Вісник НТУ «ХП» – 2015. – № 28(1137). – С. 48-55.
5. «Ніч в музеї» крокує світом / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ocnt.com.ua/nich-v-muze%D1%97-krokuje-svitom/> – Назва з екрану.
6. Нічні екскурсії у музеях світу / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ogo.ua/articles/view/2012-05-13/33392.html> – Назва з екрану.
7. Маньковська Р. Сучасні музейні комунікації та перспективи їх розвитку / Р. Маньковська // Краєзнавство. – 2013. – № 3. – С. 75-85.